

müzakereci halk
katılımı:
dokuz ilke

involve

 **NCC National
Consumer Council**
Making all consumers matter

NCC, değişimin savunuculuğunu yapmak için tüketici ihtiyaçları hakkındaki bilgi birikimini kullanarak Birleşik Krallıktaki tüketicilerin hayatlarında pratik bir fark yaratmaktadır.

Biz kamu hizmet sunucuları, işyerleri ve düzenleyiciler ile birlikte çalışıyoruz ve İş, Girişim ve Düzenleyici Reform Dairesi – bizim asli fon sağlayıcımız – ile ilişkilerimiz bize hükümet ile güçlü bir bağlantı sağlamaktadır.

Temel tüketici meselelerini araştırmak için kapsamlı araştırmalar ve politika analizleri yapıyoruz ve bunu değişimi gerçekleştirecek örgütleri ve insanları etkilemek üzere kullanıyoruz.

Hakkımızda en son haberleri almak için www.ncc.org.uk adresini ziyaret ediniz.

**Ulusal Tüketici Konseyi tarafından yayımlanmıştır.
Haziran 2008**

**Creative Commons lisansı:
Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported**

PD 23/08

Involve yenilikçiliği, karşılıklı anlayışı, tartışmayı ve değişimi hızlandırmak için kurumları, toplulukları ve yurttaşları bir araya getiren halk katılımı uzmanlarıdır.

Involve, hükümet ve iş dünyasında üst düzey insanlarla ve topluluk aktivistleriyle beraber çalışarak Birleşik Krallıkta ve dünyada kurumlara ve topluluklara yeni bir nefes sağlar.

www.involve.org.uk

Çeviri Hakkında

Bu rehber Stratejik Planlama ve Politika Geliştirmede Katılımcılık Projesi kapsamında Türkçeye çevrilmiştir. Ana faydalanıcısı Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı olan proje Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) tarafından yürütülmüş olup, Birleşik Krallık Stratejik Program Fonu-Avrupa'yı Birleştirme Programı tarafından desteklenmiştir. Proje ile kamu idarelerince yürütülen stratejik plan çalışmalarının katılımcılık boyutuna ilişkin bir değerlendirme çerçevesi oluşturulması ve katılımcılığın artırılmasına yönelik kapasite geliştirilmesi amaçlanmıştır.

İngilizceden çeviren: Burcu Toksabay

Baskı: Mart 2011

Müzakereci halk katılımı insanların karar alma sürecine dahil edilmelerine ilişkin özel bir yaklaşımdır. Katılımcılara, nihai bir görüşe ulaşmadan önce konuyu derinlemesine değerlendirmeleri ve tartışmaları için zaman vermesi bakımından katılımın diğer çeşitlerinden farklıdır. Kamu politikalarında müzakere içeren halk katılımının cesaretlendirilmesi ve desteklenmesi bu metnin amacını oluşturmaktadır.

Müzakerenin kendisi – çok sayıda insanın beraber öğrendiği, tartıştığı ve çözüm için çalıştığı bir alan olarak- yeni değildir. Forumlar, danışma grupları, ortaklıklar ve çeşitli şekillerdeki danışmalar bunu yıllarca yapmıştır ve gittikçe sofistike bir hale gelmiştir. Yakın zamanda yurttaş jürileri ve büyük ölçekli yurttaş zirvelerine hem yerel hem de ulusal seviyede hükümetler ve kamu hizmet sağlayıcıları rağbet göstermiştir.

INVOLVE ve Ulusal Tüketici Konseyi (NCC) müzakereci halk katılımının daha iyi kamu hizmetlerinin yaratılmasına, sosyal bütünlüğün geliştirilmesine ve sağlam bir demokrasinin teşvik edilmesine yardım için değerli olduğunu düşünmektedir. Birleşik Krallık'ta hâlihazırda iyi uygulamalar bulunmaktadır ve müzakereci, kararların niteliği ile politika çözümlerinin iyileştirilmesinde ve temsili demokrasinin ilerlemesindeki potansiyel katkısı tecrübe arttıkça açıkça ortaya çıkmaktadır.

Hükümet ve diğer kamu kuruluşları halen halkın ve paydaşların katılımı konusunda genel kılavuzlar hazırlamaktadır ki bu zamanlama INVOLVE ve NCC için müzakereci halk katılımı hakkında giderek daha fazla büyüyen öğrenme alanı ve kanıttan yola çıkarak hükümet dışından bir dizi spesifik ilke geliştirme noktasında katkıda bulunmak için oldukça uygundur.

Bu metin bir son söz olmaktan oldukça uzaktır. Gelecek yıl boyunca INVOLVE ve NCC sahayı izleyecek, bu ilkelerin değeri ve geçerliliği konusundaki geri bildirimleri dinleyecek ve daha ayrıntılı bir kılavuz ihtiyacını değerlendirecektir. Bu arada, günümüz Britanya'sında müzakereci halk katılımının rolü konusunda gelişen tartışmalara çalışmamızın katkıda bulunacağını ümit ediyoruz.

Müzakereci halk katılımı nedir?

Müzakere, karar alma süreci konusunda, katılımcıların ilgili bilgileri göz önüne alma, konuları ve fikirleri tartışma ve bir görüşe dönüşmeden önce düşüncelerini beraberce geliştirmelerine izin veren bir yaklaşımdır¹.

Müzakereci olabilmesi için bir sürecin şunları içermesi gerekir:

- ▶ **Katılımcılar arasında** etkileşimli etkinliklerde (online teknolojiler de dahil) geçen **tartışmalar**. Bu etkinlikler, katılımcıların yeni bilgilere ulaşması ve var olan tutumları, değerleri ve tecrübeleri çerçevesindeki çıkarımların derinlemesine tartışılması için yeterli zaman ve zemin sağlanmasına yönelik tasarlanmaktadır. Bu tartışmalar, katılımcıların asıl görüşlerinden farklı olabilecek (veya olmayabilecek) ve masadaki konuların dikkatlice incelenmesiyle varılan kesin bir görüşle sonuçlanmaktadır.
- ▶ Değişik görüşlerden, geçmişlerden ve ilgi alanlarından olan insanların bilgilerini, delillerini ve bakış açılarını içeren **bir dizi farklı insan ve bilgi kaynaklarıyla çalışmak**. Bu, katılımcıların kendilerinin talep ettikleri veya yaptıkları araştırmaları içerebilir. Tartışmalar, farklı bakış açlarına sahip insanlardan bir dizi farklı görüş almayı, azınlıkta yer alan veya dezavantajlı olan grupların dışlanmamasını ve tartışmaların belli bir siyasi görüş tarafından domine edilmemesini sağlamak için yönetilir.
- ▶ Belli bir kararı, politika hizmetini, proje veya programı etkilemekle ilgili olarak **açık şekilde belirlenmiş bir amaç veya hedef**.

Müzakereci halk katılımını farklı kılan nedir?

Kamuoyu anketleri gibi geleneksel araçlar insanların görüşlerini “ilk akıllarına gelen” haliyle ölçerken, müzakereci halk katılımı politika yapıcılara ve karar alıcılara halkın tutumu ve değerleri hakkında çok daha geniş veri sağlamakta, insanların neden bu şekilde hissettiklerini daha iyi anlayabilmek için olanaklar sunmakta ve halkın fikirlerini, seçeneklerini ve önceliklerini geliştirmesi için zaman tanımaktadır. Halktan olan katılımcılar için ise, bu deneyim, görüşlerini birbirleriyle ve doğrudan uzmanlar ve karar alıcılara paylaşma ve geliştirme olanakları sağlamaktadır. Müzakereci halk katılımının değeri hakkında daha fazla bilgi için bakınız Ek 1.

Müzakereci halk katılımının türleri

Hali hazırda, Birleşik Krallık'ta üç ana müzakereci halk katılımı türü bulunmaktadır:

Kamu kuruluşları gibi müşterileri için işler yapan araştırma kuruluşları tarafından kullanılan piyasa araştırması tekniklerine dayanan **müzakereci araştırma**. Örnekler arasında ulusal yurttaş zirveleri ve politika danışma toplantıları² bulunmaktadır.

Katılımcıların üzerinde anlaşmaya varılmış bir görüş veya bir dizi öneri geliştirmek üzere (bazen uzman yardımıyla) beraber çalışmalarını mümkün kılan diyalog ve mutabakat oluşturma tekniklerine dayanan **müzakereci diyalog**. Katılımcılar bundan sonra, önerilerini karar alıcıların dikkatine sunmak konusunda da sürece dahil olabilirler ve bu uygulama için sorumluluğu paylaşmayı teşvik edebilir. Örnekler arasında bilim ve teknoloji hakkında ulusal diyaloglar³ bulunmaktadır.

Katılımcıların ve karar alıcıların öncelikler ve programlar hakkında beraber karar vermesini sağlayan ortaklık yöntemlerine dayanan **müzakereci karar alma**. Örnekler arasında ortaklık yapıları ve yetkinin gerçekten yurttaşlara devredildiği katılımcı bütçeleme uygulamaları bulunmaktadır.

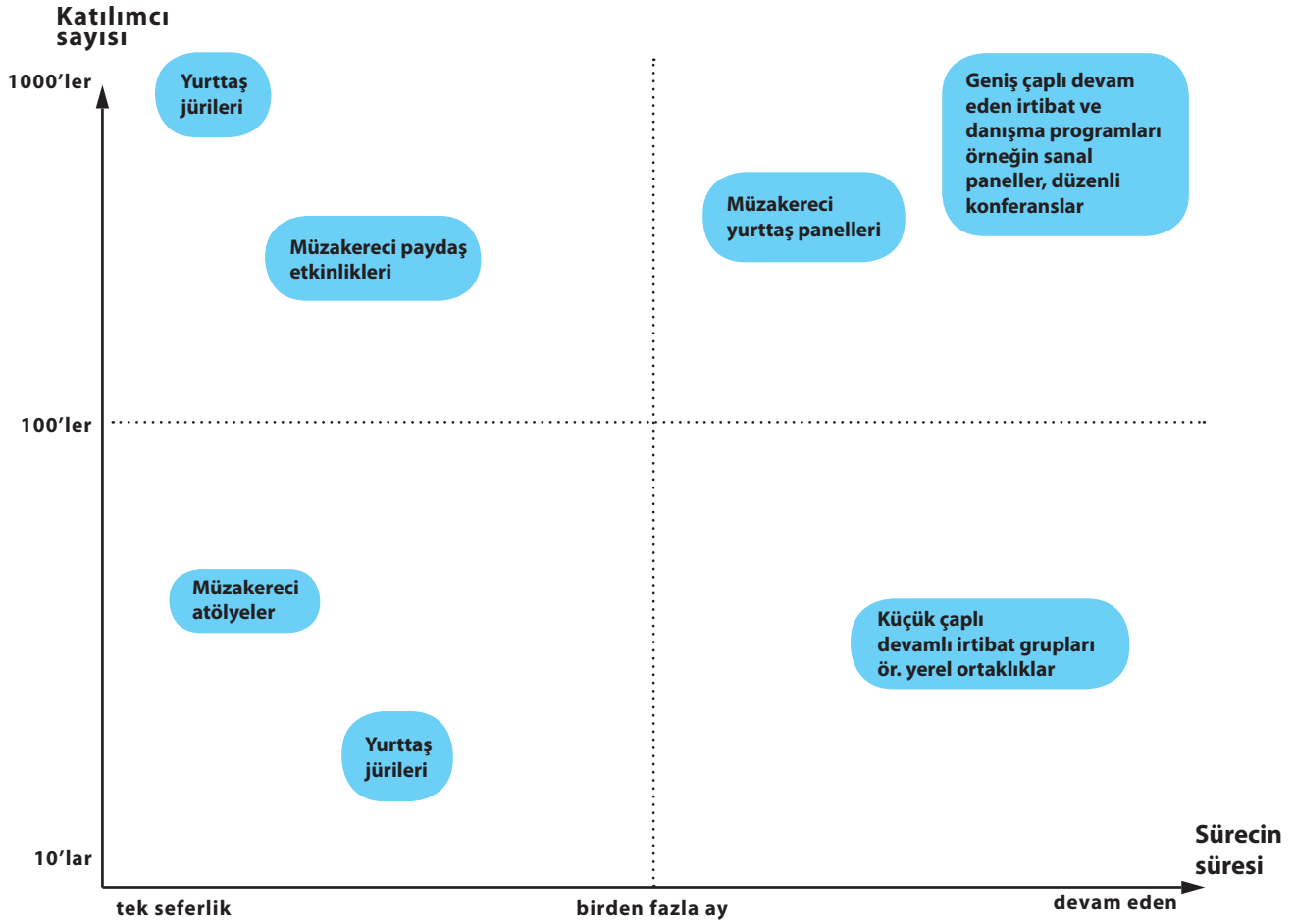
Bu üç tür birbiriyle örtüşür. Her bir tür farklı koşullar için uygun olabilir ve bir süreç birden fazla tür müzakereci faaliyet içerebilir.

Müzakereci bir sürecin planlanma ve tasarlanma şekli ve kullanılan teknikler aşağıdaki gibi koşullara bağlıdır:

- ▶ Sürecin amacı ve istenen sonuçların niteliği;
- ▶ Dahil edilecek kişi sayısı;
- ▶ Sürecin zaman çizelgesi;
- ▶ Coğrafi dağılım (yerel, ulusal, uluslararası);
- ▶ Katılımın politika sürecinin hangi noktasında gerçekleşeceği;
- ▶ Konunun ne kadar karmaşık, tartışmalı veya teknik olduğu ve
- ▶ Uzmanların ve halktan katılımcıların karışımının nasıl olması gerektiği.

Müzakereci halk katılımı süreçleri herhangi bir boyutta gerçekleşebilir – on katılımcıdan (örneğin yurttaş jürileri) binlerce katılımcıya kadar (yurttaş zirveleri gibi). Bir süreç tek seferlik bir etkinlik veya birden fazla yıl süren bir dizi faaliyetin bir parçası olabilir. Şekil 1 farklı sayılara ve zaman çizelgelerine göre nasıl farklı yaklaşımlar olduğunu göstermektedir.

Şekil 1

Müzakereci halk katılımı ne zaman kullanılmalı?

Müzakere şu durumlarda uygundur:

- ▶ Politika yapıcılar ve karar alıcılar, halkın konular hakkında değer ve tutumlarını daha iyi anlayarak daha sağlıklı kararlara katkı sağlaması için halkın görüşlerini dinlemek ve dikkate almak konusunda istekli olduklarında;
- ▶ Söz konusu karar, politika veya hizmet karmaşık meseleleri, belirsizlik veya çatışan inançları, değerleri, anlayışları, deneyimleri ve davranışları içerdiğinde veya bir bakış açısının diğer durumlarda baskın olması olası olduğunda;
- ▶ Kararın farklı politika seçenekleri arasında bir tercih gerektirmesi ve birlikte çalışan katılımcıların bilgiyle daha çok desteklenmiş bir karara varmak için alternatiflerin sonuçlarını ayrıntılı olarak araştırabilmeleri halinde veya
- ▶ Karar alıcı bir kararı kendi başına alıp uygulayamadığı hallerde; diğerlerinin de bunu sahiplenmesi gerektiğinde.

Müzakereci halk katılımı şuralarda kullanılabilir:

- ▶ Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası olmak üzere bütün yönetim düzeylerinde;
- ▶ Kamu, özel veya gönüllü sektörler tarafından verilen bütün hizmet türleri için;

- ▶ Bilgilendirme, danışma, dahil etme veya insanları yetkilendirme olmak üzere bütün katılım spektrumu boyunca⁴;
- ▶ Kamuoyu anketleri, yazılı istişareler, topluluk geliştirme, kampanya veya lobi faaliyetleri gibi diğer katılım türleri ile birlikte;
- ▶ Politika döngüsünün herhangi bir noktasında:
 - Bir konu en başından bir mesele olarak belirlendiğinde (politika belirleme veya gündem oluşturma);
 - Konuyu ele alma süreci ve potansiyel sonuçlar belirli olduğunda (politika yönelimi);
 - İstenen sonuçların temel öğeleri ve bunlara nasıl ulaşılabileceği planlanırken (politika tasarımı) veya
 - Uygulama, izleme ve gözden geçirme sırasında (politika sunumu).

Müzakereci halk katılımı şu hallerde kullanılmamalıdır:

- ▶
- ▶ Önemli kararlar zaten alınmış olduğunda veya Katılım sürecinin kararları etkileyebilmesi bakımından gerçekçi bir olasılık bulunmadığında.

Etkili müzakereci halk katılımı: dokuz ilke

Müzakereci halk katılımı: dokuz ilke

- ▶ Süreç bir fark yaratır
- ▶ Süreç şeffaftır
- ▶ Sürecin doğruluğu vardır
- ▶ Süreç şartlara göre tasarlanır
- ▶ Süreç doğru sayıda ve çeşitte insanı içermektedir
- ▶ Süreç katılımcılara saygılı davranır
- ▶ Süreç katılımcıların tartışmalarına öncelik tanır
- ▶ Uygulamanın geliştirilmesi için süreç yeniden gözden geçirilir ve değerlendirilir
- ▶ Katılımcılar bilgilendirilir.

Süreç bir fark yaratır

İyi bir müzakereci halk katılımı süreci katılımcılarda, kararlarda, siyasette, projelerde ve çalışma programlarında bir fark yaratır. Katılımın bir fark yarattığı şu hallerde görülebilir:

- ▶ Karar alıcılar katılımcıların görüşlerini dinler ve dikkate alır;
- ▶ Bu kararların veya siyasi gelişmelerin bundan etkilendiğinin açık bir delili mevcuttur;
- ▶ Katılımcılar geniş siyasi ve karar alma süreçlerini ve tartışılan konuyu öğrenirler ve
- ▶ Katılımcılar anlamlı bir şekilde bir araya gelirler ve bu yüzden geleceğin bir parçası olmak konusunda heveslidirler.

Katılım, sadece karar alma sürecinin doğru noktasında yapıldığında etkilidir (Bkz. 5. Sayfa, Müzakereci halk katılımı ne zaman kullanılır). Bu, organizasyonel süreçlerin değişme ihtiyacı, halkla istişare sonuçlarının karar almaya dahil edilmesi anlamına gelebilir.

Süreç şeffaftır

Etkili bir müzakereci süreçte katılımcılara sağlanan bilgi, katılımcıların görüşlerinin bildirilmesi ve görüşlerinin karar ve politikaları beslediği kanallar şeffaftır.

Şeffaf bilgi:

- ▶ Açık bir biçimde belirlenmiş organizasyonlar, yayınlar ve diğer kaynaklardan gelir;
- ▶ Amaç için dikkatli bir biçimde, uygun görüldüğü takdirde uzmanların, paydaşların veya yurttaşların (danışma panellerinden gelen girdiler de dahil olmak üzere) girdilerini de içerecek biçimde tasarlanmalıdır;
- ▶ Bir dizi farklı bakış açısını (ve potansiyel karşıt görüşleri) yansıtır ve
- ▶ Tüm katılımcıların erişimine açıktır (farklı okuryazarlık seviyeleri ve diller ile duyma veya görme engellerini hesaba katılarak).

Katılımcıların görüşlerinin şeffaf bir şekilde bildirilmesi:

- ▶ Katılımcılara neyin kaydedildiğinin ve adlarına atıfla neyin raporlandığının açıkça söylenmesi; ve

- ▶ her katılımcının katılımcıların görüşlerini özetleyen bir raporu talep edebilmesi anlamına gelir.

Şeffaf politika ve karar alma süreci:

- ▶ Yer alan herkes için halk katılımının sonuçlarının nasıl kullanılacağına açık olması;
- ▶ Katılımcılar için, katkılarının ve diğer kaynaklardan elde edilenlerin politika ve karar alıcılar tarafından karar verilirken nasıl kullanılacağına açık olması ve
- ▶ Katılım sürecinden sonra halkın sağladığı girdinin nasıl bir etkisinin olacağına aydınlığa kavuşturulması anlamına gelir.

Şeffaf süreçler ayrıca medyayla birlikte çalışmanın potansiyel faydalarını ve zararlarını da hesaba katar.

Sürecin doğruluğu vardır

Süreci yürüten veya süreçte yer alan herkesin doğruluğu ve açıklığı, başarılı bir müzakereci halk katılımının en önemli unsurları arasındadır.

Bir müzakereci katılım faaliyetinin özel koşullara uyarlanmış olmasının sağlanması için yararlı bir formül:

Bu şu anlama gelir:

- ▶ Politika veya kararda bir değişiklik yapmanın kapsamı açıkça başlangıçta belirtilir. Özellikle sürecin sonunda değişmeyecek şeylerle ilgili açık olmak, beklentileri yönetmek açısından önemlidir.
- ▶ Karar alıcılar açık fikirli olma konusundaki iyi niyetlerinde samimidirler. Katılımcıların detaylı noktalarda ve daha genel olarak politika konularının nasıl şekillendirileceğini ve hesaba katılacağını ortaya koydukları görüşlerini dinleyip dikkate alırlar.
- ▶ Düzenleyiciler sürecin sonuçlarını açıkça aktarırlar.

Süreç şartlara göre tasarlanır

Müzakereci halk katılımı için tek bir biçim yoktur. Her süreç kendi belirli amaç ve sonuçlarını, katılımcıların ve elbette karar ya da politika belirleyicilerin ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanır.

Aşağıdaki öğelerin baştan itibaren açık şekilde belirlenmiş olması büyük önem taşımaktadır:

- ▶ Çalışmanın amaç ve hedefi (neden ve nasıl); istenilen çıktılar (ne başarılabilecek);
- ▶ Yer alması gereken insanlar (uzmanlar, karar alıcılar ve halktan katılımcılar) ve onların potansiyel farklı ihtiyaçları ve istekleri; ve
- ▶ Sürecin içinde olduğu bağlam (sosyal, politik, tarihi, politika).

Süreç doğru sayıda ve çeşitte insanı içerir

Müzakereci katılım sürecinin kapsamı amaca, bağlama ve hedeflere uygun olmalıdır⁵. Doğru sayıda ve çeşitteki etkinlikler için doğru sayıda ve çeşitte insanın sağlanması şu anlama gelir:

- ▶ Olabildiğince farklı yaşlardan, cinsiyetlerden, sosyal sınıftan, etnik gruplardan, coğrafi bölgelerden insanın yer almasına çaba gösterilir. Çeşitlilik tam bir demografik temsil kadar önemli olabilir.

- ▶ Marjinal veya sesi daha az duyulan gruplardan insanların yer almasına çaba gösterilir. Bu yoksulluk içinde veya dezavantajlı mahallelerde yaşayanların, engellilerin, yaşlıların, kırsal bölgelerde yaşayanların, banliyöde yaşayanların ve ayrıca diğerlerini kendi toplumlarına bağlayan yerel veya diğer bağlantıları olmayanların da yer almasını sağlar. Toplumla, dışlanmış gruplarla beraber çalışan aktivistler arasında bir bağlantı kurmak faydalı olabilir. Bazı gruplar için ayrı girişimler yararlı olabilir (hatta gerekli olabilir); ancak bu, grupları tüm süreçten ayırıp dışlamayı arttıracak bir şekilde olmamalıdır.
- ▶ Uygun görüldüğü takdirde, katılımcılara, ekonomik sebepler yüzünden dışlanmalarını için teşvikler veya diğer destekler (örneğin seyahat masrafları, gelir telafisi, çocuk bakımı) teklif edilebilir.
- ▶ Doğru sayıda insanın yer alması yönünde çaba gösterilmesi gerekir. Örneğin, konu oy verme çalışmasını içeriyorsa, yer alacak insan sayısının yeterli derecede çeşitli görüşlerden olanları sağlayacak biçimde yüksek olması gerekebilecektir. Benzer şekilde, çok sayıda insan, konunun önemini veya katılım çalışmasının itibarını göstermek önemliyse, değerli olabilir.

Süreç katılımcılara saygılı davranır

Katılımcılar müzakereci katılım süreçlerinde en önemli kaynağı oluşturur ve onların katkılarına, ihtiyaçlarına açıkça değer verilmeli ve saygı gösterilmelidir. Uygulamada bu, şu anlama gelir:

- ▶ İlgili politika yapıcılar ve karar alıcılar süreçte doğrudan yer alabilirler.
- ▶ Düzenleyiciler 'gözetim yükümlülüklerini' katılımcıları desteklemek için yerine getirmelidirler ki katılımcılar ne olduğunu ve zarar görmeyeceklerini ya da süreç tarafından sıkıntıya düşürülmeyeceklerini bilsinler.
- ▶ Düzenleyiciler ve karar alıcılar açıkça ortaya konmuş bir mutabakatla süreci ciddiye alırlar ve katılımcıların katkılarına saygı duyarlar.
- ▶ Katılımcılar kendilerini değerli ve rahat hissederler. Katılımcılar şunlara güvenir:
 - Görüşlerini özgürce açıklayabilecekleri güvenli ve çatışmacı olmayan bir atmosfer;
 - Çalışmada kendilerine güven veren iyi yönetilmiş bir süreç ve
 - Açıkça konuşabilecekleri arkadaşça ve resmi olmayan bir ortam.

Süreç katılımcıların tartışmalarına öncelik tanır

Müzakereci katılımın esas odak noktası her zaman katılımcılar arasındaki tartışmalardır. Etkili bir müzakereci süreçte:

- ▶ Ele alınan her olayda, zamanın büyük bir çoğunluğu katılımcılar arasındaki tartışmalara ayrılır. Bu tartışmalarda ileri sürülen düşünceler dikkatli bir şekilde kaydedilir.
- ▶ Çalışma, öğrenmeden tartışmaya doğru mantıklı bir yol izler. Böylelikle katılımcılar, süreç geliştikçe elde ettikleri bilgiyi oluşturur ve kullanır.
- ▶ Katılımcılara görüşlerini ifade edebilmeleri için, kolektif bir biçimde, tartışmalar yoluyla ve oylama veya post-it notları, kartlar, flip chartlar gibi bireysel diğer yöntemler kullanılarak çeşitli imkanlar verilir.
- ▶ Süreç, genel oturumdan geri dönüşlerin ve özetlerin yapılabilmesi için süre verir, böylelikle katılımcılar temel sonuçlar olarak tanımlanan noktaları kontrol edip onaylarlar.
- ▶ Uzmanlar, karar alıcılar ve politika belirleyiciler bilgilendirilir; böylelikle rollerinin katılımcılar arasındaki tartışmaları desteklemek ve teşvik etmek olduğunu; onlara yol göstermek veya onları yönlendirmek olmadığını açıkça anlarlar.

Uygulamanın geliştirilmesi için süreç yeniden gözden geçirilir ve değerlendirilir

Müzakereci halk katılımına ilişkin değerlendirme ve yeniden gözden geçirmenin yapılmasının iki önemli sebebi vardır: birincisi, neyin gerçekleştirildiğinin değerlendirilmesi ve ikincisi gelecek uygulamaların geliştirilmesi.

Etkili bir değerlendirme olabildiğince erken bir biçimde süreç içinde başlar ve nihai politika kararı alınincaya kadar devam eder. Bu, sürecin, daha sonra başarının test edilmesinde kullanılacak ve herhangi bir etkinin değerlendirilebilmesi ve katılımcılarla paylaşılabilmesine yol açabilecek, ölçülebilir hedeflerin kılavuzluğunda devam etmesinin sağlanmasına yardım eder⁶.

Gözden geçirme ve değerlendirme kurum içinde veya bağımsız bir biçimde yapılabilir. Özdeğerlendirme ve akran denetimi gibi kurum içi değerlendirmeler içsel öğrenmenin teşvikine yardım ederken, dışsal değerlendirme bağımsız incelemeyi, meşruiyeti ve hesap verilebilirliği sağlar.

Katılımcılar bilgilendirilir

Müzakereci katılım sürecinde yer alan insanlar, süreç hakkında toplantılardan, etkinliklerden veya internet ortamındaki girişimlerden önce, bunlar devam ederken, ara zamanlarda ve bunların ardından, açık bir şekilde bilgilendirilir. Düzenleyiciler, katılımcıların görüşlerinin özetini politika yapıcılara ve karar alıcılara sundukları biçimde duyurmalı ve nihai karar ve katılımcıların girdilerinin nasıl bir fark yarattığını gösteren açık bilgi sağlamalıdır.

İdeal olarak tüm raporların ve katılımcılara geri dönüşlerin yayınlanması gerekir. Bireysel katılımcıların yorumları isimsiz olmalıdır; bu herkesin tepki alma korkusu olmadan özgürce katkıda bulunmasını sağlar.

Etkili müzakereci süreçler katılımcıların ilgisini politika konularına veya genelde sivil katılıma yönlendirir. Düzenleyiciler bu sivil enerjiyi şu şekilde destekleyebilir ve donatabilirler:

- ▶ Etkinlikten sonra katılımcıların temas halinde olmalarını cesaretlendirerek;
- ▶ Katılımcılara, gönüllü olarak, kampanya düzenleyerek veya menfaat grupları oluşturarak konu veya hizmetle ilişkilerini sürdürme konusunda bilgi vererek ve
- ▶ Diğer halk katılımı girişimleriyle ilgili bilgi sunarak.

Ek 1: Müzakereci halk katılımının değeri

İyi bir biçimde yapıldığında müzakereci halk katılımı tüm taraflar için reel faydalar sağlayabilir.

Karar alıcılar ve politika yapıcılar için müzakereci halk katılımı şunları sağlar:

- ▶ halkın değerleri ve öncelikleriyle ilgili daha iyi elde edilmiş bilgilerle daha iyi politika ve hizmet sunma seçenekleri;
- ▶ belirli politika seçeneklerinin benimsenmesi (ya da benimsenmemesi) hakkında daha fazla bilgiye dayalı olarak karar almada daha büyük şeffaflık ve hesap verilebilirlik (ve meşruiyet);
- ▶ tartışmalı konularda halkın tartışmalarını dinleme fırsatı ve halkın öncelikleri konusunda ilk elden detaylı bilginin elde edilmesi.
- ▶ halkın ele alınan konularla ilgili anlayışının daha geniş olması ve potansiyel olarak başarılı politika ve hizmet sunum çıktılarıyla ilgili sorumluluğun paylaşılması.
- ▶ halkın ve hizmet kullanıcılarının yetkilendirilmesi, eğitilmesi ve motive edilmesi.
- ▶ yönetim ve yurttaşlar arasında uzun dönemli etkili bir ortaklık potansiyeliyle daha iyi ilişkiler;

- ▶ toplumun farklı katmanlarından farklı bakış açılarına, değerlere, görüşlere sahip insanlar arasında anlayışın ve karşılıklı saygının artırılarak sosyal bağlılığın inşası fırsatı.

Müzakereci halk katılımı katılımcılara şunları sağlar:

- ▶ yaşamlarını etkileyen önemli konularda kararları etkileme şansı;
- ▶ konunun, kararın ve politika yapımının ve bizatihi katılımın iç yüzünü anlamak;
- ▶ aktif bir yurttaş olmanın eğlenceli ve yararlı bir yolu ve tekrar katılmak için kendine güvenin ve isteğin artması;
- ▶ diğer katılımcılar, paydaşlar, teknik uzmanlar, politika yapıcılar, hizmet sağlayıcılar ve karar alıcılarla karşılaşarak bakış açılarını paylaşma fırsatı ve
- ▶ anlayışın artması ve karşılıklı saygı için bir platform.

Ek 2: İlave okumalar

Halk ve paydaş katılıma ilişkin pek çok kılavuz kaynak bulunmaktadır. Aşağıdakiler halihazırda var olan kaynakların özet bir listesini oluşturmaktadır.

- ▶ Aarhus Konvansiyonu: Bilgiye, Karar Almada Halk Katılımına ve Çevresel Konularda Adalet Erişim Konvansiyonu, 1998.[Convention on access to information, public participation in decision making and access to justice in environmental matters]
- ▶ AmericaSpeaks: Yurttaşların yönetime katılımı, 2007, (www.americaspeaks.org) [Engaging citizens in governance, 2007]
- ▶ Bakanlar Kurulu Ofisi: Danışma Uygulaması ve Daha İyi İdari Düzenleme Kuralları, 2004 [Cabinet Office: Code of Practice on Consultation, Better Regulation Executive, Cabinet Office,2004]
- ▶ INVOLVE: İnsanlar ve Katılım, 2005 [People and Participation, 2005]
- ▶ Bilim ve Teknolojik Gelişme Ofisi: Hükümetin, bilim ve teknoloji konusunda halkla diyaloga yaklaşımı. Halkla diyalog için rehber ilkeler. Teknolojik Gelişme Bölümü, Üniversiteler ve Vasıflar, 2006 [Office of Science and Innovation: The government's approach to public dialogue on science and technology. Guiding principles for public dialogue. Department of Innovation, Universities and Skills, 2006]
- ▶ Birleşik Krallık Araştırma Konseyleri: Kamuyla Diyalog. Rehber İlkeler, 2002. [Research Councils UK: Dialogue with the Public.Practical guidelines.
- ▶ Developed for Research Councils UK and the Office of Science and Technology by People Science and Policy Ltdand Taylor Nelson Sofres, 2002]
- ▶ Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu: Nükleer güç ve halkın katılımı, 2007. [Sustainable Development Commission: Public engagement and nuclear power, 2007]
- ▶ Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu: Katılım ve sürdürülebilir kalkınma ve diğer kılavuz, 2008 ((www.sdcommission.org.uk/pages/engagement.html) [Sustainable Development Commission: Engagement and sustainable development, and other guidance, 2008]
- ▶ Warburton, D; Rainbow, E;Wilson, R: Bir fark yaratmak: Merkezi yönetime halkın katılımını değerlendirmek için rehber, Involve ve Anayasal İlişkiler Bölümü, 2007, (www.involve.org.uk/evaluation) [Warburton, D; Rainbow, E;Wilson, R: Making a difference: a guide to evaluating public participation in central government, Involve and Department for Constitutional Affairs, 2007]

Web Siteleri

- ▶ AmericaSpeaks: www.americaspeaks.org
- ▶ International Association of Public Participation: www.iap2.org
- ▶ Involve: www.involve.org.uk
- ▶ National Consumer Council: www.ncc.org.uk
- ▶ People and Participation: www.peopleandparticipation.net
- ▶ Sciencewise: www.sciencewise.org.uk
- ▶ Shared Practice: www.sharedpractice.org.uk

Notlar ve referanslar

1. www.deliberative-democracy.net/deliberation adresinden uyarlanmıştır.
2. Örneğin Birleşik Krallık hükümetinin sağlık ve sosyal bakım beyaz kağıdı ve emekli ücretlerinin geleceği hakkında ulusal istişare süreçlerine bakınız:

www.dh.gov.uk/en/Publicationsandstatistics/Publications/PublicationsPolicyAndGuidance/DH_4138622

www.workandpensions.gov.uk/pensionsreform/debate
3. Örneğin Birleşik Krallık hükümetinin Sciencewise programına bakınız: www.sciencewise.org.uk
4. Uluslararası Halk Katılımı Derneğinin katılım spektrumundan alınmıştır:
www.iap2.org
5. İlave kaynaklar için Ek 2'ye veya şunlara bakınız:

www.peopleandparticipation.net/display/ProcessPlanner/Scope+Introduction

www.involve.org.uk/evaluation
6. Warburton, D. with Wilson, R. and Rainbow, E.: Making a difference: a guide to evaluating public participation in central government, [Fark Yaratmak: merkezi yönetime halkın katılımını değerlendirmek için bir rehber] Involve / DCA (Adalet Bakanlığı), 2007.

Bu metin nasıl hazırlandı?

Bu yayının baş yazarı, Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu'ndan Lindsey Colbourne, INVOLVE'dan Karin Gavelin, Richard Wilson ve Ulusal Tüketici Konseyi'nden Anthony Noun tarafından desteklenen Shared Practice'den Diane Warburton'dur.

Bu metin, Kasım 2007 ve Nisan 2008 tarihlerinde yapılan iki paydaş atölye çalışmasındaki tartışmaların ışığında ortaya çıkmış ve gözden geçirilmiştir. İlkelerin taslağı, yorumlar için INVOLVE tarafından 6 Şubat – 7 Nisan 2008 tarihleri arasında web üzerinden kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Teşekkür

Yazarlar, INVOLVE ve Ulusal Tüketici Konseyi paha biçilmez geri bildirimleri ve detaylı yorumları için aşağıdaki listede bulunan kişilere ve organizasyonlara teşekkür eder. Bu listede yer almak, buradaki kurumların metnin içeriğini yasal olarak onayladıkları anlamına gelmez.

Andrew Acland, Dialogue by Design

Beacon for Public Engagement at Newcastle and Durham Universities

Debbie Lee Chan, Ipsos MORI

Viki Cooke, Opinion Leader Research (OLR)

Lucy DeGroot, Improvement and Development Agency (IDeA)

Hamish Dibley, Improvement and Development Agency (IDeA)

Dr Michelle Harrison, Chair, IIPS
Hergen Haye, Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform (BERR)

Ian Johnson, Adalet Bakanlığı

Rhion Jones, Consultation Institute

Ed Mayo, Ulusal Tüketici Konseyi (NCC)

Jacky Moran, Adalet Bakanlığı

Liz Owen, Opinion Leader Research (OLR)

Mark Reed, Sustainable Research Institute

Kai Rudat, Kamu İdaresi Ofisi (OPM)

Roy Stephenson, Bakanlar Kurulu Ofisi

Henry Tam, Topluluklar ve Yerel Yönetimler

Jonathan Tritter, NHS Centre for Involvement,
Warwick University

Fiona Wood, Merkezi Bilgi Ofisi (COI).

İngiltere
Büyükelçiliği
Ankara

tepav

Bu rehber İngiltere Büyükelçiliği tarafından finanse edilen Stratejik Planlama ve Politika Geliştirmede Katılımcılık Projesi kapsamında Türkçeye çevrilmiştir.